

Louis Wilson, hálvur føroyingur búsitandi í London:

Vóni at Javnaðarflokkurin endurtekur sigurin hjá Labour

– Prinsippini um solidaritet, rættvísi og um at geva teimum veiku í samfelagnum ans eru júst so viðkomandi í dagsins samfelag, sum tey altíð hava verið – ja kanska ongantíð so viðkomandi sum júst nú. Uppgávan er at umseta tey til nútíðarsamfelagið og búskaparligu støðuna, segði Louis Wilson, gestarøðari á eykalandsfundi Javnaðarflokksins á Tvøroyri í fjør. Louis Wilson er hálvur føroyingur og býr í London. Vit hava umsett røðu hansara

Harra formaður, flokkslimir. Eg vil fegin takka landsnevndini hjá tykkum fyri at bjóða mær at røða á hesum fundinum, og fyri at geva mær tann heiður at taka lut í hesi gongdini.

Eg má biða tykkum umbera meg, fyri at eg ikki tosi til tykkara á tykkara egna máli, men tað er tann bretske parturin av mær – sum tit ivaleyst vita, eru bretar væl kendir fyri ikki at vera serliga stinnir í nøkrum øðrum máli enn enskum.

Eg hefti meg við, at hesin fundurin fer fram á Tvøroyri – ein býur, sum verður mettur sum føðistadur hjá føroyskum fakfelagslívi og hjá sosialistiskari politiskari samskipan.

Hasir undangongumenninir vóru noyðdir at skapa felagsskapir og menna strategir fyri at verja áhugamálini hjá vanligu arbeiðandi fólkinum í tí, sum var eitt samfelag í stórar broyting. Ein idnaðarkollvelting var farin fram í Føroyum við menningini av nýmótans fiskivinnuni – ein kollvelting, sum broytti nógv upp á familjulívið.

Enn eina ferð eru vit nú í eini tíð, har samfelagið broyttist dag fyri dag. Ein kann siga, at tað broyttist skjótari enn nakrantíð fyrr við hesi kollveltingini innan kunningartøkna. Vit kunnu nú lesa Sosialin á internetinum í London, áðrenn hann kemur út her í Føroyum. Hugsu eina mugu-leikarnir, ið liggja í hesum fyri at senda ein boðskap út, hvar enn í heiminum ein er.

Hetta førir við sær broytingar í arbeiðsmegini og broytingar í leiklutunum millum menn og kvinnur.

Men tað eru eisini vansar við hesi ótrúligu tekniføðiligu framgongdini. Óvirkni og fremmandageran gera meir og meir um seg. Vit fáa alt oftari at vita, at tað ikki longur finnst stórvirki fyri lívstíð. Fyri summi fólk kann hetta vera eini ræðandi boð at fáa.

Eg havi fegnat um, at flestu røðurnar her á fundinum hava lagt dent á tey somu prinsippini um aysalan solidaritet og sosialt rættvísi, ið gav fíblástur til teir, sum stríddust fyri at gróðrarseta arbeiðsáhrsluna her í býna tá fyri so

nógvum árum síðani. Reyði tráðurin í føroyskum politikki sær út til at vera væl fyri.

Solidaritetur

Prinsippini um solidaritet, rættvísi og um at geva teimum veiku í samfelagnum ans eru júst so viðkomandi í dagsins samfelag, sum tey altíð hava verið – ja kanska ongantíð so viðkomandi sum júst nú. Uppgávan er at umseta tey til nútíðarsamfelagið og búskaparligu støðuna.

Tað er hetta, John Prescott, varaleiðari í Labour-flokkinum og nú – eri eg fegin um at siga – varaforsetisráðharri hevði í huga, tá hann segði »traditionell virði í einum nýmótans umhvørvi«.

Á hesum fundinum nema tit sjálvandi við nógvm ymsk politisk evni, sum eru eyka týðningarmikil, nú valstendur fyri durum. Eg vil ikki taka ov nógv av tykkara tíð, men eg fari at heita á fundin um at hugsa um at skapa eitt gott samband millum Javnaðarflokkin og bretska Labour-flokkin. Eg eri vörðin alt meira sannførdur um týðningin av einum tilfuk sambandi eftir mínar royndir við FISC seinastu árin. Og í hesum sambandi noyðist eg kanska at geva tykkum eitt sindur av persónligari bakgrund.

Hálvur føroyingur

Eg eri føddur í Bretlandi, men eri hálvur føroyingur – ein av tei ættarliðnum, ið kom sum eitt úrslit av bretska hersetingini av Føroyum undir seinna heimsbardaga – ella eitt sonevnt »krispródukt« av bretska-føroyska sambandinum.

Eg havi verið rættiliga nógv á hesum oyggjunum upp gjøgnum árin, og mín føroyska bakgrund og mentanararvur er nakað, eg altíð havi sett nógv virði í. Sum partur av hesum hevur tað at eta grind og spik fyri mær verið eins náttúrligt og at eta Roast Beef og Yorkshire Pudding.

Men tað var sum so bert privat intill fyri nøkrum fám-um árum síðani, tá eg gjørdist alsamt meira stúrin av propagandaini, sum djóraverndarfelagsskapirnir førdu móti grindadrápinum.

Landið og fólk, sum vórðu lýst í lýsingunum og øðrum tilfari, høvdu einki við fólkini, sum eg kendi, at gera. Hesi vórðu lýst sum ósviliseraðir barbarar, sum fingi sadistiskar stuttleika burtur úr høgga hvalir niður og síðani lata teir liggja og rotina í fjørni – tí sjálvandi var grindadrápið bert ein ítróttur. Nei, tað var als ikki tað sama fólk, eg kendi. Tað var, sum varð ein partur av mær eisini álopín.

Grindaherferðin

Tað kom til skarpskeringar í mars 1993. Tað var tá, at tann sokallaða grindaherferðin varð sett í gongd á *Queen Elizabeth II Conference Center* – ein stórir og glæsiligur bygningur skamt frá parlamentinum í London.

Tey kunngjørd, at eitt forbrúkaraboykott fór at verða sett í verk móti føroyskum fiskavörum. EIA-leiðarin Alan Thornton segði, at »hetta fór at fáa føroyingar niður á knø«. Sum stuðul til kampanjuna vóru fleiri kend fólk, sonevndar »celebrities«, savnað saman; sangarar, sjónleikarar o.s.f., men tað var eisini ein rættiliga stórir politiskur stuðul frá fleiri av Labour-limum í undirhúsinum – har var ein einstakur Konservativur politikari (sum varð viðfárin sum ein kongur). Eg komi aftur til hasar Labour-tinglimirnar seinni...

Tvey fólk arbeiddu fulla tíð við grindaherferðini einans við tí fyri eyga at oyðleggja føroyska búskapin. Tey fingi stuðul frá trimum bólkum, sum stovnaði *The Pilot Whale Campaign Coalition* (PWC). Hesi bólkarnir vóru *The Environmental Investigation Agency* (EIA), *World Society for the Protection of Animals* (WSPA), og *The Whale and Dolphin Conservation Society* (WDCS). Hesi bólkarnir áttu nógvar pengar, og so vóru tað sjálvandi teir góðtrúgvandi býttlingarnir, sum góvu pengar fyri at »ætteleiða ein hval«.

Tað var tíð upp á at gera okkurt. So eg setti meg í samband við Marjun Joensen King úr Leirvík og Ólav Rasmussen, sum var sjómansprestur í London, og

stovnaði *The Faroe Islands Solidarity Committee* (FISC).

Til mótverju

Vit settu okkum til mótverju. Vit stríddust hart fyri at byggja upp eitt net av kontaktum millum fólk í Bretlandi, sum á onkran hátt høvdu samband við Føroyar, við tí fyri eyga at upplýsa og mobilisera tey. Vit fóru at brúka tað avmarkaða samband, vit sum vanligir borgarar høvdu við fjølmiðlarnar. Vit skaptu samband við aðrar felagsskapir, sum stríddu sama stríð sum vit – Grindamannafelagið sjálvandi, men eisini felagsskapir so sum High North Alliance í Noregi. Eg havi ikki hug til at greiða so nógv frá arbeiðnum hjá okkum her, men vit vilja fegin halda, at vit eisini eru ein partur av orsökini til, at tað háltíftima ár seinni er grindaherferðin og ikki Føroyar, sum eru á knøunum – í veruleikanum er hon ikki til longur.

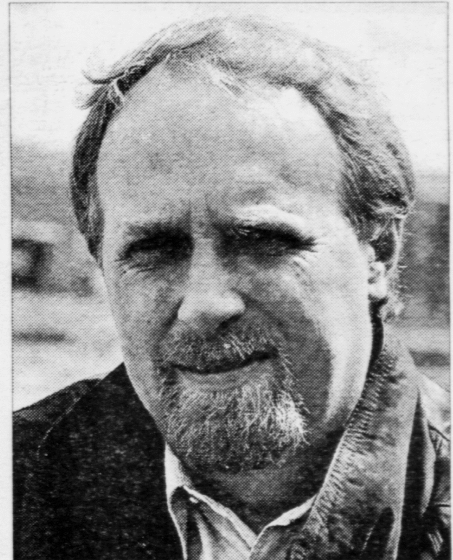
Men eg vil fegin vísa á tað, vit lærdu av hesum upplivingunum. Vit lærdu millum annað, at Føroyar ikki høvdu nakrar týðningarmiklar kontaktir í London, tá størst tørvur var á teimum. Um vit kunnu lera nakað av hesum, má tað vera, at vit mugu fara undir arbeiðið at broyta upp á hetta.

Í so máta er Javnaðarflokkurin í eini serstakt góðari støðu, tá hann sigur seg vera bróðurflokk hjá bretska Labour-flokkinum, sum nú sjálvandi situr við stjórnarvaldinum í Stóra-Bretlandi. Hóast vit øll fegnast um støðuna, bretska flokkurin er komin í, er tað ein sannroynd, at næsta stóra hóttaðin móti Føroyum og grindadrápinum kann koma innan úr Labour-flokkinum.

Hóast tað framvegis kunnu koma smærri mót-melastiltøk her og har – eitt nú á Oyggjaleikumum í fjørsummar – eru dagarnir hjá PWC taldir.

Hinvegin siggi eg eina støðu, har serliga EIA kann royna at brúka sína politisku ávirkan í Labour-flokkinum til at skapa trupulleikar fyri Føroyar.

Tað skal nevast, at áðrenn valið høvdu vit djóra-

Louis Wilson

verndarfelagsskapir, sum góvu eina millión pund til Labour-flokkin sum gávu.

Eg vísti á aðni á tinglimirnar hjá Labour, sum vóru á staðnum, tá grindaherferðin varð sett í gongd. Hetta var tíverri ein alt ov typiskur stuðul, sum kom innan úr Labour-flokkinum. Vit høvdu millum 60 og 70 limir í Undirhúsinum, sum settu sítt navn undir eina áheitan frá tinginum, ein áheitan, sum innihelt nakað av tí láturligasta tværlinum, sum hevur verið frammi um grindadráp.

Eg haldi bert, at um teir høvdu fingið samband við samsintar føroyingar, hevði tað í øllum førum kunnað fingið teir at hugsa eitt sindur meir – eitt nú at fólk, sum teir hildu vera barbarisk og rangt hugsandi, vóru fólk við somu politisku sannføring sum teir.

Vitjið Bretland

Í hesum sambandi vil eg siga, at eg eims og nógv onnur í føroyska felagsskapinum í Onglandi vóru sera vónsvikin av, at lógtingsnevndin ikki tók av innbjóðingini um at koma at vitja London.

Vit duga ikki at siggja, hvat tað skal gera gott fyri at sita her heima í Føroyum.

At enda vil eg taka saman um við hjartskyni, lata meg í hatti hjá Labour og fegnat um stóra sigurin á parlamentsvalinum tann 1. maj.

Á det kvöld tað var at sita og hyggja eftir úrslitunum, sum komu inn – úrslit, sum vóru betri, enn vit høvdu torað at havt vónir um. Á sum tað var upprískandi at

siggja tær mongu Labour-kvinnurnar, sum tóku sæti í undirhúsinum – nakað, sum gevur eina vælkomna nýggja síðu av bretska politikki. Men tað besta av øllum er, at Labour-stjórnin ikki hevur vónsvikið okkum síðani. Teir fóru í stjórn við eini greiðari kós, og hetta er eisini nakað, flokkurin hevur greitt bretska fólkinum frá. Teir hava verið avgjördir og miðvisir í at halda síni lyftu. »Útbúgving, útbúgving, útbúgving«, sum Tony Blair sigur. Og Gordon Brown hevur hildið maskinarið koyrandi við at fáa tey ungu arbeiðsleysu og einligu mammurnar út á arbeiðsmarknaðin aftur, og eru tey nú aftur partur av arbeiðsmegini.

Tættari samstarv

Ein nýggjur moralur er eisini komin inn í politikkinn. Tað hava verið onkur mál, sum hava havt serligan áhuga fyri Føroyar, har hetta við moralinum hevur sæst aftur. Kravið um Rokkin er tikið aftur, og dalkingin av havinum, sum undir konservativu stjórnini fingi fólk at kalla Ongland »Skitni maðurin í Europa«, er steðgað.

Eg gleði meg til at siggja Javnaðarflokkin endurtaka sigurin hjá Labour á komandi vali og at siggja hann aftur í samgonguni, har hann fremur sín politikk við sama ídni og skili fyri stýring. Tað er óneyðugt at siga, at eg eisini vóni, at vit tá eisini hava fingið eitt tættari samband og betri samskipti millum teir báðar stjórnarflokkarnar.

Louis Wilson